

การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Classification and Diagnosis of Children with Special Needs

สุการ์ตพิชา ปิยะธรรมวารากุล¹ และ ปิยะ สุดิสุสดี²

Sukarnpicha Piyathamvarakul¹ and Pyha Sudisusadee²

Received December 07, 2020 & Retrieved March 24, 2021 & Accepted March 31, 2021

บทคัดย่อ

นักเรียนในโรงเรียนแต่ละคนจะมีความคิด การเรียนรู้ แรงจูงใจ และอื่น ๆ อีกมากมาย ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้สอนควรทำความเข้าใจ เรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะจะทำให้ผู้สอน สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศักยภาพ และคุณภาพที่ดีของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือนอกจากความก้าวหน้าด้านวิชาการแล้ว สถานศึกษายังต้องให้ความดูแลต่อการปรับตัวทางสังคม อารมณ์ และพัฒนาการด้านร่างกายของผู้เรียนด้วย ฉะนั้นในการวินิจฉัยและคัดแยกนักเรียนแต่ละคน จึงจำเป็นต้องประเมินนักเรียนทุกด้าน เพื่อที่จะได้ภาพรวมของผู้เรียนว่ามีความสามารถ หรือมีความบกพร่องด้านใด การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภทจะเริ่มตั้งแต่ การสังเกต การซักประวัติ และการใช้แบบทดสอบ ที่ไม่เป็นทางการ และการใช้แบบทดสอบที่เป็นทางการ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็น ด้านสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการสื่อสาร รวมถึงพัฒนาการด้านร่างกาย พฤติกรรมและอารมณ์ ความแตกต่างในสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวคือ ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดีเท่าเทียมกับเด็กปกติ ดังนั้นจึงต้องคัดแยกและวินิจฉัยเด็กออกจากกลุ่ม เพื่อจะวางแผนการจัดการศึกษาตามศักยภาพ และความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละประเภท และแต่ละคน ซึ่งเด็กพิเศษจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากได้รับความช่วยเหลือสนับสนุน และบริการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การคัดแยก, วินิจฉัยเด็ก, ความต้องการพิเศษ

¹ รองศาสตราจารย์ ,ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Department of Educational Fundamentals Faculty of Education Ramkhamhaeng University

Email suwapitcha@ru.ac.th

² สถาบันรัชต์ภาคย์

Rajapark Institute Email : pyha71159@gmail.com

Abstract

Each student at school has different thinking, learning, motivation, and more. Therefore, in teaching and learning to be effective The instructor should understand The matter of individual differences Because it will make the teacher Able to arrange teaching and learning appropriately Consistent with the needs and potential of the learners Therefore, educational institutions have an important role to play in the development of potential. And good quality of learners in all areas, that is, in addition to academic progress Educational institutions must also take care of learners' social, emotional and physical adaptation. Therefore, to diagnose and classify each student It is therefore necessary to assess all aspects of students. In order to get an overview of the students that have the ability or have any defects Screening and Diagnosing Children with Special Needs Each category starts with the observation of the history taking. And using quizzes Informal And using formal quizzes Each type of child with special needs has different characteristics, whether it is intelligence, learning ability. The ability to communicate Including physical development Behavior and mood the difference in these things affects children's learning, that is, they cannot learn as well as normal children. Therefore, it is necessary to exclude and diagnose the child from the group. In order to plan educational management according to the potential And the cognitive abilities of each and every child, which special children will be able to learn effectively. If you get help and various services appropriately

Keywords : Screening, pediatric diagnosis, special needs

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การคัดแยก (Screening) เป็นการประเมินหรือค้นหา นักเรียนที่มีลักษณะผิดปกติบางประการ ออกจากนักเรียนปกติในชั้นเรียน เป็นการประเมินหรือค้นหา อย่างหยาบ ๆ ว่าใครบ้างที่มีลักษณะความผิดปกติและผิดปกติอย่างไร หรือมีความเสี่ยงต่อความผิดปกติอย่างไร การคัดแยกเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อค้นหาว่าใครมีลักษณะอยู่ในภาวะเสี่ยง หรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น ความพิการ ความจำกัดของศักยภาพ การคัดแยกนี้ สามารถใช้ในการค้นหาเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ร้อยละ 10 - 20 ของจำนวนประชากร (ศรียา นิยมธรรม, 2542: 2) ต่อจากนั้นจึงส่งไปทดสอบเพื่อการการวินิจฉัย (Diagnosis) ข้อสงสัยจากการคัดแยกว่าเป็นจริงหรือไม่ มีปัญหาอะไร ปัญหานั้นรุนแรงหรือไม่ สาเหตุของปัญหาคืออะไร เพื่อกำหนดว่าควรได้รับการช่วยเหลืออย่างไร จากใคร และต้องการผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านใด หรือไม่ บริการที่เหมาะสมที่สุดคืออะไร จุดมุ่งหมายของการคัดแยกและวินิจฉัย ก็เพื่อค้นหาเด็กที่ควรได้รับการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ เบญจนา ชลธารนนท์.(2545) กล่าวว่าคุณคนที่มีความต้องการพิเศษ คือใครก็ตามที่ไม่สามารถปฏิบัติเหมือนคนปกติ และหรือชีวิตสังคมทั่วไปต้องทำเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือไม่สามารถทำทั้งหมดได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือสมอง โดยเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเด็กที่มีสภาพความบกพร่องในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะทางด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษาหรือสติปัญญา และไม่สามารถปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ดังเช่น เด็กปกติทั่วไป รวมถึงทางด้านการจัดการศึกษาซึ่งต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องของเด็กและประเภทด้วย(ณัชพร ศุภสมุทร์,(2553)

การดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในประเทศที่ผ่านมานั้นเป็นไปในภาพรวมเหมือนประชากรทั่วไป ในการแบ่งแยกพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ ต่างหาก ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นการจัดบริการของภาครัฐบาลเพียงเล็กน้อย เช่น การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ช่วยเหลือผู้พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว การแก้ปัญหาทุกขยาก เดือดร้อนการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าและช่วยตนเองไม่ได้ให้พึ่งตนเองได้ ปัจจุบันเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ประสบกับปัญหาการดำรงชีวิตประจำวัน ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและพฤติกรรมดูแลสุขภาพให้มีสุขภาพที่ดีมีสุขภาวะที่สมบูรณ์จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ 2555)การคัดแยกและวินิจฉัย คือการจัดกลุ่มอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำตอบว่าเด็กมีความผิดปกติหรือไม่ หากตอบว่าใช่ก็คือการส่งไปทดสอบต่อเพื่อวินิจฉัย ในขั้นนี้อาจมีข้อผิดพลาด คือเด็กบางคนไม่มีปัญหาแต่ถูกส่งไปวินิจฉัยเพราะคิดว่าเด็กมีปัญหา ความผิดพลาดแบบนี้จะทำให้เสียเวลา แต่หากผลจากการทดสอบได้คำตอบว่า “ไม่ใช่” นั่นคือ เด็กไม่มีปัญหาความผิดพลาดในกรณีนี้ก็คือเด็กมีปัญหาถูกมองข้ามไปไม่ได้ส่งต่อไปวินิจฉัย หรือให้ความช่วยเหลือตั้งแต่แรก ความผิดพลาดประการที่ 2 จะส่งผลเสียกับเด็กเป็นอย่างมาก เพราะเด็กที่มีความผิดปกติจะไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ฉะนั้นจึงควรระวังและเลือกเครื่องมือในการคัดแยกที่เหมาะสม (ศรียา นิยมธรรม, 2542)

วัตถุประสงค์การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วัตถุประสงค์ในการคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ประกอบไปด้วย

1. เพื่อค้นหาและกำหนดปัญหา เป็นการหาข้อเท็จจริงปัญหาของผู้เรียน เพื่อกำหนดปัญหา 3 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ปัญหาทางด้านวิชาการ คือ ปัญหาการเรียนของนักเรียน เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรการที่ครูตรวจสอบพบปัญหาดังกล่าว ทำให้ครูสามารถนำข้อมูลที่ตรวจพบไปวางแผนการสอน และช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสำหรับผู้เรียน
 - 1.2 ปัญหาทางด้านพฤติกรรม คือ ปัญหาของนักเรียน ที่ไม่สามารถ เข้าร่วมกิจกรรม หรือกลุ่มเพื่อน แยกตัวออกจากสังคม ก้าวร้าว ไม่อยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน การที่ครูมีข้อมูลที่ปัญหาดังกล่าวของเด็กครูสามารถนำมาวางแผนการจัดการศึกษา และช่วยเหลือในการปรับพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
 - 1.3 ปัญหาทางด้านร่างกาย คือ ปัญหาสภาพความบกพร่องของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น แขนขาขาด อวัยวะไม่สมประกอบ สุขภาพบกพร่องและเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน หืดหอบ รวมถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น และการได้ยิน ข้อมูลที่ได้จากข้อบกพร่องทางด้านร่างกาย หรือปัญหาทางด้านร่างกาย จะช่วยให้ครูสามารถ ให้บริการ จัดหาสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ
2. เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน หลังจากที่มีค้นหาและกำหนดปัญหาแล้ว ครูจะนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เกี่ยวกับผู้เรียนว่าจะดำเนินการอย่างไร เป็นการใช้ข้อมูลที่ไดมาอย่างมีระบบ เพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยจะต้องคัดเลือกวิธีการที่จะใช้การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา และก่อนที่จะมีการตัดสินใจนั้น ผู้เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยคัดแยก ควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้
3. เพื่อจำแนกหรือจัดกลุ่มแยกประเภทความพิการ ว่าเด็กมีปัญหาระดับใด เป็นเด็กประเภทใด จะเรียนรู้ได้ดีในสถานการณ์อย่างไร และนำไปสู่การกำหนดประเภทของความต้องการพิเศษ อันได้แก่ เด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหา

การพูดและภาษา เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ เด็กออทิสติก และเด็กพิการซ้อน

4. เพื่อทบทวน เมื่อครูคัดแยกและวินิจฉัยแล้วมีข้อสงสัย หรือมีข้อบ่งชี้ว่าเด็กมีปัญหาความบกพร่องประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่ครูยังไม่แน่ใจว่าข้อสงสัยนั้นเป็นจริงหรือไม่ จึงหาวิธีการตรวจสอบหรือทบทวนโดยเครื่องมือตามประเภทความบกพร่อง เพื่อตอบข้อสงสัยอีกครั้ง

5. เพื่อส่งต่อ เมื่อครูคัดแยกและวินิจฉัยแล้ว พบว่านักเรียนมีปัญหา แต่ไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้ อาจเนื่องมาจากเด็กที่ปัญหารุนแรงมาก ต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงต้องส่งต่อไปรับความช่วยเหลือ หรือบริการเพิ่มเติมจากบุคลากรอื่น ภายในโรงเรียน หรือจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

6. เพื่อวางแผนการสอน เมื่อครูคัดแยกและวินิจฉัยสิ้นสุดแล้ว ในขั้นต่อมาก็นำข้อมูลจากการคัดแยกและวินิจฉัย มาประกอบการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP) ที่เหมาะสมกับเด็กต่อไป

7. เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าผู้เรียน เป็นการนำข้อมูลจากการวินิจฉัยคัดแยกเพื่อยืนยันความก้าวหน้าของผู้เรียน ว่ามีความก้าวหน้าแค่ไหน ใช้ระยะเวลาเท่าไร และจุดประสงค์ข้อใดที่ผู้เรียนปฏิบัติแล้วบรรลุผล ข้อมูลจากการวินิจฉัยคัดแยกจะช่วยให้สามารถกำกับ และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ และหากผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่มีความก้าวหน้าในทักษะใด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากครูแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP)

ความสำคัญของการคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นก่อนวางแผนจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การที่ครูมีความเข้าใจ และสามารถทำการคัดแยกและวินิจฉัย เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างถูกต้อง จะทำให้เด็กได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อคัดแยกและวินิจฉัยแล้ว ครูจะออกแบบการเรียนการสอนให้เฉพาะบุคคล ที่เรียกว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP) ดังนั้น การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในด้านต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือ และเตรียมความพร้อมให้สามารถเข้ารับการศึกษา ในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละคน ซึ่งทำให้เด็กดังกล่าวได้รับการทางการศึกษาที่รัฐจัดให้เหมาะสม และสามารถใช้ชีวิตเหมือนเด็กคนอื่น ๆ ได้อย่างปกติ ดัง James A. McLoughlin, Cleveland State University Rena B. Lewis(2005) ที่เขียนไว้ใน Assessing Students with Special Needs, 7th Edition กล่าวว่าหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมสำหรับครูผู้เรียนที่มีความบกพร่องในอนาคตนี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่า การประเมินเป็นศูนย์กลางของการสอนที่ดีทั้งหมด จุดเด่นของมันคือความสามารถในการเข้าถึงความครอบคลุมที่สมดุลของการประเมินทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมถึงการสำรวจความเชื่อมโยงระหว่างการรวบรวมข้อมูลและการใช้งานจริงเพื่อทำการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล นำเสนอแบบจำลองคำถามการประเมินที่ละเอียดขั้นตอนที่ปกหน้าด้านในช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจกระบวนการประเมินที่สมบูรณ์ตั้งแต่การเลือกเครื่องมือที่ดีที่สุดไปจนถึงการปรับใช้คำสั่งเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์ มีการตรวจสอบเครื่องมือยอดนิยมและเป็นที่รู้จักน้อยกว่าเพื่อให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับขั้นตอนที่มีแนวโน้มในการประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เป็นเอกสารที่นิยมนำมาใช้ในการวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่กล่าวเป็นรายละเอียดการประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ปฏิบัติการในการคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปฏิบัติการในการคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นี้ปรับปรุงมาจากแนวคิดขั้นตอนการประเมินผล ของแมคคาฟลินและลูวิส (McCloughli & Lewis, 1994) ดังนี้

ตารางที่ 1 การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นตอนที่	วิธีการ	ข้อมูลที่ได้
1 ขั้นคัดแยกเด็ก	ทางโรงเรียนตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทำการสังเกตเด็ก และประเมินผลการสังเกตเด็ก ปรับการเรียนการสอน ตามผลการประเมินให้เหมาะสม สม แต่หาก คณะกรรมการ หรือคณะทำงาน คนพบปัญหา และพยายามแก้ไขปัญหาเด็ก แล้ว แต่ยังไม่แน่ใจว่าเด็กควรจะได้รับบริการทางการศึกษา พิเศษหรือไม่ และยังต้องการ ข้อมูลเพิ่มเติม ก็จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาเด็ก	หลังจากได้ผลการประเมินแล้ว นักเรียนจะได้รับการบ่งชี้ว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่อง เกี่ยวกับการเรียน การสอน ร่างกาย หรือพัฒนาการ
2 ขั้นส่งต่อ	ขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการ สังเกตและให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตอบข้อสงสัยว่า เด็กควรได้รับการด้านการศึกษาพิเศษหรือไม่	ผลจากการวินิจฉัยในขั้นนี้ใช้ในการ จัดการศึกษ ให้กับเด็ก
3 ขั้นขออนุญาตผู้ปกครองในการคัดแยก และวินิจฉัย	ทำการขออนุญาตผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับความจำเป็นที่มีการคัดแยกและวินิจฉัย	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้วยการ ยินยอมในการคัดแยกและวินิจฉัย เป็นลายลักษณ์อักษร หากผู้ปกครอง ไม่ยินยอม ไม่สามารถจัดการในขั้นต่อไปได้
4 ขั้นดำเนินการคัดแยกและวินิจฉัย	คณะกรรมการ หรือคณะทำงานร่วมกัน ใช้แบบ สังเกตพฤติกรรม และประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล ด้วยแบบทดสอบที่ไม่เป็นทางการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม การลุกออกจากที่นั่ง เป็นต้น และแบบทดสอบที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ WISC-R, Standford-Binet, Bayley Mental Scale, Peabody Picture Vocabulary Test, Bender - Gestalt, Brigance Diagnostic Inventory of Early Development เป็นต้น	นำไปเป็นข้อมูลในขั้นต่อไป

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วิธีการ	ข้อมูลที่ได้
5 ชั้นยกรายงานผล	เป็นการรวบรวมผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 มาอภิปรายในลักษณะของจุดเด่น และจุดด้อย ที่ควรแก้ไขและพัฒนา แล้วแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	นำข้อมูลในขั้นตอนที่ 4 มาประเมินและวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในขั้นต่อไป
6 ขั้นตอนการตัดสินใจในการจัดการศึกษาพิเศษ	นำข้อมูลในขั้นตอนที่ 5 และมูลอื่น ๆ ประกอบการตัดสินใจ วางแผนการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษให้กับเด็ก	นำไปวางแผนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP) ในขั้นตอนที่ 7
7 ขั้นวางแผนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP)	คณะกรรมการ หรือคณะทำงานวิเคราะห์ ลำดับ ความต้องการ และจำเป็นของเด็ก เพื่อเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP)	ได้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP)

การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นปฏิบัติการที่มีความสำคัญเพราะ ต้องอาศัยทักษะพิเศษเพื่อค้นหา แยกแยะสาเหตุของความบกพร่อง ความผิดปกติ ระดับความสามารถ ล้มเหลว หรือข้อขัดข้องต่างๆ ในการเรียนรู้ ของเด็ก ครูที่ช่างสังเกตจะเห็นจุดอ่อนของเด็กได้ง่าย คัดแยกและวินิจฉัย เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ดีจะเป็นพื้นฐานในการดำเนินการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เมื่อเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม จะสามารถเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ อย่างไรก็ตามผู้ที่ทำหน้าที่ในการคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องพยายามสร้างสมประสพการณ์ ความรู้ ความชำนาญ เพียงพอที่จะดำเนินการ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ซึ่งในทางการศึกษาจำแนกเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. เด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
7. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
8. เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์
9. เด็กออทิสติก

10. เด็กพิการซ้อน

การคัดแยกและวินิจฉัยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภทจะเริ่มตั้งแต่ การสังเกต การซักประวัติ และการใช้แบบทดสอบ ที่ไม่เป็นทางการ และการใช้แบบทดสอบที่เป็นทางการ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการสื่อสาร รวมถึงพัฒนาการด้านร่างกาย พฤติกรรมและอารมณ์ ความแตกต่างในสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวคือ ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดีเท่าเทียมกับเด็กปกติ ดังนั้นจึงต้องคัดแยกและวินิจฉัยเด็กออกจากกลุ่ม เพื่อจะวางแผนการจัดการศึกษาตามศักยภาพ และความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละประเภท และแต่ละคน ซึ่งเด็กพิเศษจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากได้รับความช่วยเหลือสนับสนุน และบริการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- เบญจา ชลธารินทร์. (2545). เอกสารทางวิชาการการตรวจสอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: เพทายการพิมพ์.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2543). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: แวนแก้ว.
- ณัชพร ศุภสมุทร์.(2553)การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมศึกษา:โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ศรียา นิยมธรรม. (2542). การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. (Assessment in Special Education). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: P.A. Art & Printing.
- สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ, สำนักงาน. (2555). ปัญหาสุขภาพและสุขภาพของผู้พิการ จังหวัดอำนาจเจริญ ปี2555.อำนาจเจริญ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ
- อรนุช ลิมตศิริ. (2560). การสอนเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- James A. McLoughlin, Rena B. Lewis (1994). Assessing Special Students (4th ed.). New York: Macmillian College Publishing Company.
- James A. McLoughlin, Rena B. Lewis (2005) Assessing Students with Special Needs, 7th Edition, Cleveland State University, Pearson ,Out of print

Translated Thai References

- Amnat Charoen Provincial Public Health Office. (2012). Health problems and well-being of people with disabilities. Amnat Charoen Province Year 2012. Amnat Charoen: Amnat Charoen Provincial Public Health Office.
- Bencha Chontharanon. (2002). Academic document on examination of children with special needs. Bangkok: Zircon Printing.
- Padung Arayawinyu. (2000). Education for children with special needs. 2nd edition, Bangkok: Ven-jeaw

Natchaporn Supasamut, (2010) Co-learning management Using a seat structure Office of the Basic Education Commission Case Study: Wat Uthaittharam School Office area Elementary education. Bangkok: Rajanukul Institute, Department of Mental Health, Ministry of Public Health.

Sriya Niyomtham (1999). Special Educational Evaluation and Evaluation. (Assessment in Special Education). 3rd edition. Bangkok: P.A. Art & Printing.

Oranuch Limtsiri. (2017). Teaching special children. Printed in Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.

